

Eeva Kalli kesk ym.

Kirjallinen kysymys datalämpölaitosten verokohtelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomeen on viime vuosina rakentunut uudenlainen päästötön lämmöntuotantomuoto, niin sanotut datalämpölaitokset eli datakattilat. Toisin kuin suuret, kansainväliset hyperskaalan datakeskukset, näiden sähköteholtaan yleensä alle 10 MW:n laitosten ensisijainen tarkoitus on tuottaa lämpöä paikallisiin kaukolämpöverkkoihin. Datapalvelu toimii toissijaisena tuotteena, joka mahdollistaa lämmöntuotannon kilpailukykyiseen hintaan.

Teknisesti datalämpölaitos vastaa sähkökattilaa. Palvelimien elektroniset komponentit tuottavat lämpöä sähkövastusten tavoin. Laitosten sähköstä lämmöksi -hyötysuhde on jopa 98,5 prosenttia, eli käytännössä lähes kaikki käytetty sähkö muuttuu hyödynnettäväksi lämmöksi. Datalämpölaitokset tuottavat jatkuvaa pohjalämpöä, minkä ansiosta polttoon perustuvia lämpölaitoksia voidaan ajaa alas erityisesti kesäkaudella. Samalla datalämpölaitokset osallistuvat Fingridin joustomarkkinoille sähkökattiloiden tavoin.

Pienillä datakatiloilla on merkittäviä myönteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia verrattuna megaluokan datakeskuksiin:

- Datakattilat kytketään sähkön jakeluverkkoihin (ei kanta- tai alueverkkoon), ja niiden maksamat siirtomaksut pienentävät jakeluverkkoyhtiöiden muilta kuluttajilta perittäviä siirtomaksuja.
- Ne auttavat tuottamaan kaukolämpöä edullisemmin, jolloin asiakashintoja voidaan pitää matalampina. Mahdollinen kaukolämpöliiketoiminnan parantunut kannattavuus hyödyttää paikallisten energiayhtiöiden omistajia, usein kuntia ja niiden asukkaita.
- Datakattilat osallistuvat sähkön joustomarkkinoille ja voivat ajaa tuotantonsa alas korkean sähkön hinnan aikana, mikä osaltaan hillitsee sähkön pörssihinnan nousua.
- Niiden sähkönkulutus on kokonaisuutena mittakaavassa niin vähäistä, etteivät ne nosta sähkön keskihintaa Suomessa.

Käytännön esimerkkinä voidaan mainita Merikarvian Lämmölle toimitettu 1,5 megawatin datakatila, jonka käyttöönoton jälkeen lämmön hinta laski 40 euroa/MWh ja hiilidioksidipäästöt vähenivät noin 1 100 tonnia vuodessa.

Kirjallinen kysymys KK 71/2026 vp

Orpon hallituksen päättämä datakeskusten sähköverokohtelu ei kuitenkaan erottele lämmöntuotantoon keskittyviä datalämpölaitoksia suurista datakeskuksista, joiden ensisijainen tarkoitus on tuottaa datapalveluita eikä lämpöä. Lämmöntalteenotto ei ole niille myöskään merkityksellistä liiketoimintaa. Sähköverokohtelu asettaa lisäksi datakattilat ja sähkökattilat verotuksellisesti eriarvoiseen asemaan, vaikka niiden molempien perustarkoitus on tuottaa lämpöä paikallisiin lämpöverkkoihin. Mikäli datalämpölaitoksia ei kohdella sähköverotuksessa niiden tosiasiallisen käyttötarkoituksen mukaisesti, vaarantuvat uudet investoinnit päästöttömään ja sähköjärjestelmää tukevaan lämmöntuotantoon.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus muuttaa sähköverolainsäädäntöä siten, että ensisijaisesti lämmöntuotantoon tarkoitetut datalämpölaitokset luokiteltaisiin sähköverotuksessa sähkökattiloiksi,

onko hallitus valmis säätämään selkeät tekniset ja toiminnalliset kriteerit, joilla datalämpölaitokset erotetaan verotuksessa suurista hyperskaalan datakeskuksista, ja

miten hallitus varmistaa, ettei sähköverotuksen muutoksilla heikennetä paikallista, päästötöntä ja sähköverkon joustoa tukevaa lämmöntuotantoa?

Helsingissä 6.3.2026

Eeva Kalli kesk
Vesa Kallio kesk
Mikko Polvinen kesk
Tuomas Kettunen kesk
Timo Mehtälä kesk
Mikko Savola kesk
Antti Kurvinen kesk
Petri Honkonen kesk
Olga Oinas-Panuma kesk